

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. V. De editione vulgata, ejusque in Ecclesia autoritate

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

S. V.

De Editione vulgata, ejusque in Ecclesia
auctoritate.

ferunt totam Scripturam iisdem verbis reddi-
cam; & se apud Alexandriam vestigia cellularum
vidisse testatur. Idem asserunt Irenaeus lib. 3. cap.
35. Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum,
Cyrillus Catechesi 4. & alii. Sed repugnat Hie-
ronymus lib. 2. contra Rufinum, & in praefatio-
ne tam in Pentateuchum, quam in libros Paralipomenon, ubi aperte ridet hanc historiam: Nescio
(inquit) quis primus auctor Alexandria septuaginta
cellulas mendacio suo fruxerit. Itaque existimat D.
Hieronymus, septuaginta duos Interpretes in
eadem Basilica sedentes, & inter se conferentes,
Scripturam transtulisse. Sed quidquid sit de hoc,
concedunt omnes, hanc versionem non sine spe-
ciali Dei assistentia factam esse, tum propter ad-
mirabilem eorum consensionem, tum etiam quia
integrum opus, brevissimo tempore, nimirum
septuaginta duorum dierum spatio, perfecerunt;
quae duo erant difficilia, imò ipsa consensio mor-
taliter erat impossibilis, nisi à Deo ipso directi
& gubernati fuissent; unde Augustinus lib. 2. de
Doctrina Christiana cap. 7. uniformem hanc
consensionem, tanquam miraculosam, & opus
dexteræ Excelsi, commendat.

Præter Græcam septuaginta seniorum transla-
tionem, plures aliæ tam veteris quam novi testa-
menti, post Christi adventum, fuerunt factæ,
Græco etiam idiomate; cum enim septuaginta
Interpretum editio corrumpi & vitari cœpisset,
partim negligentia librariorum, partim malitiâ
hominum, Aquila, Symmachus, & Theodoti-
on, licet aliis homines hæretici essent, novas u-
triusque testamenti de Hebræo in Græcum trans-
lationes edidit, in quibus in odium Christiani
nominis multa perperam addiderunt, ut testatur
Chrysostomus homil. 5. in Matth. & Hierony-
mus Epist. 89. ad Augustinum. Deinde corru-
ptam Septuaginta editionem emendavit Orige-
nes, multis ex Theodotione admixtis; Alteris-
cis, seu signo radiantis stellæ, designans quæ minus
essent; obelis verò, seu virgulis, quæ ex superfluo
viderentur appositæ. Post Origenem verò etiam
emendavit editionem Septuaginta Lucianus
Martyr, ejusque editio Lucianæ vocata est, à sui
Auctoris nomine, eaque usæ sunt omnes Eccle-
siæ à Constantinopoli ad Antiochiam usque, ut
testatur Hieronymus præfat. in libros Paralip.
cujus verba infra referemus. Et in præfatione ad
Psalterium ait ipsam sanctissimi Martyris mani-
bus descriptam, repertam fuisse Nicomediæ in
quadam turri à Judæis calce illitam, quod Atha-
nassius dicit contigisse sub Constantino Impera-
tore. Tandem Helychius Monachus, & in Pala-
stina multorum Monachorum pater, qui Hilari-
on, sanctissimi Eremitæ, arctissimo amoris vi-
nculo junctus fuit, cum Græcæ linguæ peritissimus
esset, & divinarum Scripturarum lector assidu-
us, novam Græcam translationem totius Scri-
pturæ publicavit, partim à se de septuaginta In-
terpretibus in veteri testamento emendatam,
partim verò propriâ industria in novo testamen-
to, ad antiquam fidem restitutam. Harum edi-
tionum mentionem fecit Hieronymus præfat.
in lib. Paralipom. ubi hæc scribit: Alexandria &
Ægyptus in septuaginta suis Helychium laudant au-
thorem. Constantinopolis usque ad Antiochiam, Lu-
cium Martyris exemplaria probat. Media inter has pro-
vinciæ, Palæstinos Codices legunt, quos ab Origine ela-
boratos, Eusebius & Pamphilus vulgaverunt; totiusque
vbi hæc inter se trifariâ varietate compingnat.

Tom. IV.

VT habuerunt Hebræi suâ linguâ sacram Scri-
pturam, Græci quoque suâ testamentum ve-
tus, ex versione septuaginta Interpretum, & tes-
tamenti novi ipsos primos fontes; æquum erat,
ut Latina Ecclesia, in qua est sedes Petri, & in qua
perpetuò fides Christiana mansura est, suâ etiam
linguâ eandem haberet Scripturam; quare innu-
merabiles olim fuisse Latinas illius editiones, te-
statur D. Hieronymus præfatione in Josue, & D.
Augustinus lib. 2. de Doctrina Christiana cap. 11.
Sed inter illas duplex fuit vulgata, quæ maximæ
fuit auctoritatis in Ecclesia. Una vetus, cujus Au-
thor ignoratur, fuitque ante Hieronymum, & ipsam
S. Augustinus libro citato cap. 15. Italiam vocat.
Alia nova, facta ab ipso Hieronymo, qui iussu Da-
masi Papæ, vetus testamentum ex Hebræo in La-
tinum transtulit, & novum testamentum Græ-
cæ fidei reddidit. Hæc tamen duæ vulgatae editio-
nes Latinae, vetus & nova, etiam tempore proce-
dente, contentione non materia subministrarunt,
dum unaquæque suos fautores habebat; nam illa
antiqua, seu Italica, apud Augustinum citatum me-
lior judicabatur. Sidorus verò lib. 6. Ethimol.
cap. 6. Hieronymi versionem cæteris anteposuit.
Unde post S. Gregorii tempora, ex illis duabus
vulgatis, veteri & nova, una conflata est ad com-
munem Ecclesiæ usum, quæ vulgata communis
dicta est; non quod in singulis libris utraq; versio
permixta sit, sed quia in ea aliqui Scripturæ libri,
nempe Pentateuchum, Josue, Ruth, Regum, Pa-
ralipomenon, Tobias, Judith, Esther, Esdras,
Prophetæ omnes, Canticum Canticorum, Pro-
verbia, Ecclesiastes, & Job, leguntur, sicut Hie-
ronymus ex Hebræo in Latinum illos transtulit;
alii verò libri veteris testamenti, non ex versio-
ne D. Hieronymi, sed ex antiqua translatione
ante ipsum, cujus auctor ignoratur, & quæ ab
Augustino Italica vocatur, desumpti sunt. Psalte-
rium etiam vulgatae editionis Latinae, non est il-
lud quod D. Hieronymus transtulit ex Hebræo,
neque illud quod transtulit ex versione Græca
septuaginta Interpretum, sed illud quod ipse e-
mendavit, translatum ab antiquo Interprete ex
editione sancti Luciani Martyris. Demum te-
stamentum novum vulgatae editionis, totum nunc
legitur secundum veterem editionem, quam ta-
men D. Hieronymus emendavit; constat enim
Hieronymum emendasse novum testamentum,
iussu Damasi summi Pontificis, ex præfatione
ejus in Evangelia, & ejus emendationem fuisse
ab Ecclesia receptam, & valde placuisse homini-
bus doctis & piis ejus temporis, ut intelligi po-
test ex Epistola 10. Augustini ad Hieronymum.

Ex his facile intelliges, editionem vulgatam
maximæ esse in Ecclesia auctoritatis; ut enim
jam ostendimus, ea partim constat ex versione
illa antiqua communi, quam S. Augustinus lib. 2.
de Doctrina Christiana cap. 15. Italiam vocat,
asseritque Latinis omnibus editionibus, quæ
plurimæ circumferebantur, præferendam esse,
quod esset (ut ipse loquitur) verborum tenaxior, cum
perspicuitate sententiæ partim ex translatione &
emendatione D. Hieronymi, cujus multa extant
SS. Patrum egregia testimonia, Augustinus enim
libro 18. de Civit. Dei cap. 43. sic ait: Non desuit
temporibus nostris Presbyter Hieronymus, homo doctis-
simus,

lib. 2.

Imus, & trium linguarum peritissimus, qui ex Hebraeo in Latinum divinas Scripturas convertit, ejus tantum litterarum laborem Hebraei fatentur esse veracem. Eundem S. Gregorius lib. 20. Moral. cap. 24. ita praedicat, ut ejus translationem, quam novam appellat, ex Hebraeo eloquio cuncta verius transfudisse dicat, atque idcirco dignissimam esse cui fides in omnibus habeatur. Sanctus quoque Hieronymus lib. 6. Etymol. cap. 5. Presbyter (inquit) Hieronymus, trium linguarum peritissimus, ex Hebraeo in Latinum eloquium, divinas Scripturas, convertit, eloquenterque transfudit, ejus interpretatio merito & te is anteponitur. Unde Sophronius, vir eruditissimus, S. Hieronymi translationem, non Latinis modo, sed etiam Graecis valde probari animadvertens, tanti eam fecit, ut Psalterium & Prophetas ex Hieronymi versione, in Graecum elegantissime monachum transtulerit; & Damianus Papa voluit illam in communem Ecclesiae usum introduci, ut refert Platina in ejus vita. Merito igitur Concilium Tridentinum sess. 4. speciali decreto vulgaram editionem, ut authenticam habendam esse declaravit, his verbis: *Sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiae Dei, si ex omnibus Latinis editionibus, quae circumferuntur, sacrarum librorum, quoniam pro authentica habenda sit, immutetur, statuit & declarat, ut haec ipsa vetus & vulgata editio, quae longo tot saeculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, predicationibus, & expositionibus, pro authentica habeatur, & ut neminem reficere, quovis pretexto audeat & presumat.*

16. Hinc colligitur, Scripturam sacram vulgatam editionis, esse regulam fidei infallibilem, non vero textum Hebraicum, quem nunc habemus, aut versionem septuaginta Interpretum.

Prima pars patet, Scriptura enim Canonica est infallibilis regula fidei; cum enim sit inspirata & dictata à Spiritu Sancto, necessario vera est in omni sensu, quem Spiritus Sanctus intenderit; unde Christus ipse Joann. 5. Judaeos ad eam provocat, dicens: *Scrutamini Scripturas, illae sunt quae testimonium perhibent de me.* Et Augustinus sermo 2. contra Donatistas cap. 6. Non asseramus (inquit) stateras dolosas, ubi appendimus quod volumus, pro arbitrio nostro, dicentes hoc grave, hoc leve est, sed asseramus divinam stateram de Scripturis sacris, tanquam de thesauro Domini, & in illa quid sit gravius appendamus; imò non appendamus, sed à Domino appensa recognoscimus. Sed Scriptura sacra vulgatae editionis, authentica & canonica est, ut definitur Tridentinum: Ergo illa est infallibilis regula fidei.

17. Secunda verò pars suadetur: Nam licet textus Hebraicus veteris testamenti, fuerit quidem initio planè divinus aut authenticus, quia Hebraeis Hebraicè primum & originaliter traditus fuit, ab iisque ad Graecos & Latinos derivatus, manseritque integer & authenticus, usque ad Christi tempora & Apostolorum, qui passim Hebraeos Scripturas citantes, nunquam admovent de corruptione; imò & usque ad tempora Hieronymi (communiter saltè) qui ex Hebraeo Scripturam vertit, ut sapius ipse testatur, & speciatim in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum: At nunc certum est non esse divinum & authenticum, absolute & universaliter, ob varias corruptiones & depravationes, quae in eo factae sunt. Nam Biblia fuerunt punctis à Judaeis vitata, id est punctorum, quae apud Hebraeos sunt loco vocalium, additione perpe-

ram facta à Rabbini infidelibus, & Spiritu Sancto desectis, ac ne inter se quidem consentientibus, anno post Christum natum 514. Deinde inscitia lingua Hebraica, quae à multo tempore non adeo fuit communis, & affinitas summa quarundam litterarum Hebraicarum, causa fuit cur aliae pro aliis litteris substituerentur, & interdum duae dictiones in unam conjungerentur, aut in duas una divideretur, cum magna sensus variatione, ut multis exemplis ostendunt Genebrardus in Psalm. 4. Galatinus lib. 1. de Arcanis cap. 8. & alii.

Probatum etiam tertia pars, quae asserit versionem septuaginta quam nunc habemus, non esse regulam infallibilem fidei; licet enim cum primum talis versio ab illis edita est, fuerit Scriptura Canonica, modo tamen authentica non est, quia in multis fuit vitata & corrupta, ut variis exemplis probat Hieronymus Jonæ 3. Et licet primum emendata fuerit à Cardinali Ximeno Hispano Compluti, & postea Romae à Sixto V. operâ quorundam Cardinalium, & doctissimorum hominum; non fuit tamen per istas emendationes ad integram suam puritatem restituta: unde Sixtus nullum edidit decretum, quo illam editionem authenticam esse declararet: Ergo licet illa magna sit autoritatis in Ecclesia, non est tamen regula infallibilis fidei, sicut vulgata editio.

§. VI.

Explicantur quaedam antilogiae seu contradictiones apparentes, quae in variis Scripturae locis reperiuntur.

19. Haeretici uti Scripturae sacrae auctoritatem & infallibilitatem eludant, eamque non esse fidei nostrae infallibilem regulam suadeant, objiciunt quaedam Scripturae loca, quae videntur esse contradictoria, atque adeo falsa ex aliqua parte; duorum enim contradictoriorum, unum est verum & alterum falsum. Hujusmodi sunt quae sequuntur: Genesis 1. dicitur, Deum sex diebus mundum creasse: At Eccles. 18. asseritur ipsum simul omnia creasse: Qui vivit in aeternum, creavit omnia simul. Item Genes. 1. dicitur quod lux creata fuit in prima die: quod etiam apparet falsum, quia lux creata fuit cum Sole, cujus productio dicitur facta quarta die. Ibidem etiam cap. 32. Jacob Patriarcha sic ait: *Vidi Dominum faciem ad faciem, & salva facta est anima mea, & tamen Exodi 20. Deus sic loquitur: Non videbit me homo & vivet.* Eodem capite protestatur Deus se visitare iniquitatem patrum in filios, usque in tertiam generationem; cujus contrarium asseritur Ezechiel. 18. *Filius non portabit iniquitatem patris.* Praeterea 3. Regum 8. dicitur quod in arca nihil aliud erat, nisi tabula testamenti; & tamen Apostolus ad Hebraeos 9. affirmat quod etiam erat ibi manna, & virga Aaron quae fronderat. Ulterius Job cap. 7. suae historiae asserit se peccasse, nam alloquens Deum, sic ait: *Peccavi, quid faciam tibi o celsus hominum?* contrariumque affirmat cap. 27. dicens: *Neque enim reprehendit me cor meum in omni vita mea.* Dicitur etiam cap. 1. & 2. ejusdem libri: *In omnibus his non peccavit Job, nec stultum aliquid locutus est labiis suis;* & postea cap. 39. idem Job dicit de seipso: *Leviter locutus sum; & infra: Penitus locutus sum, quod utinam non dixissem;* & cap. 42. *Inspiciens locutus sum.* In quibus locis aper-